

Názory na podílení se občanů na rozhodování – únor 2016

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. 2. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1080</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>226</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD.86</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. března 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

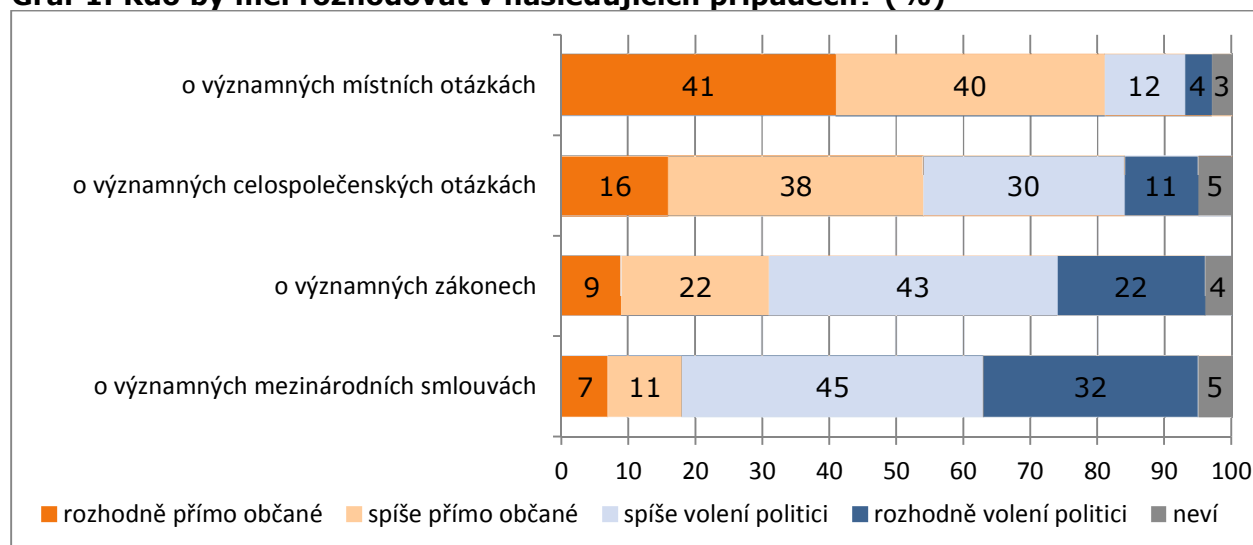
Do únorového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byla zařazena otázka zjišťující, ve kterých případech by se měli podle účastníků výzkumu na rozhodování podílet volení zástupci a ve kterých přímo občané.¹ V podstatě jde o názor, co by mělo a co nemělo být předmětem rozhodování pomocí nástroje přímé demokracie, tj. referenda, i když tento pojem nebyl v otázce použit.

Čtyřpětinová většina dotázaných (81 %) se domnívá, že o místních otázkách by měli rozhodovat přímo občané (41 % rozhodně přímo občané, 40 % spíše přímo občané). V případě celospolečenských otázek by rozhodování nechalo na občanech 54 % respondentů (16 % rozhodně, 38 % spíše). Rozhodování o zákonech a mezinárodních smlouvách by naopak většina oslovených občanů

¹ Znění otázky: „Měli by podle Vás v následujících případech rozhodovat volení politici nebo přímo občané? O významných zákonech, o významných mezinárodních smlouvách, o významných celospolečenských otázkách, o významných místních otázkách.“

svěřila voleným zástupcům. V případě významných zákonů je pro přímé rozhodování občanů 31 % (naopak 65 % je proti) a pro rozhodování občanů o významných mezinárodních smlouvách jen 18 % (a 77 % je proti). Pro podrobný přehled výsledků viz graf 1.

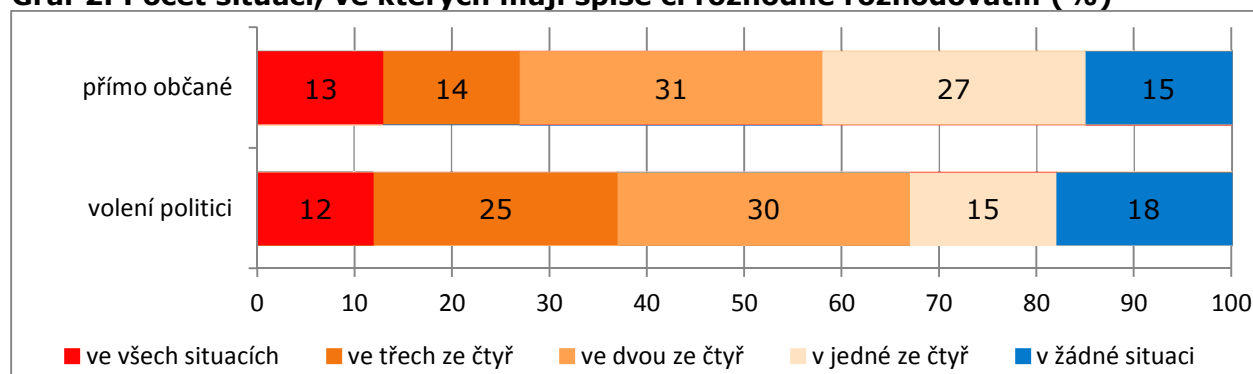
Graf 1: Kdo by měl rozhodovat v následujících případech? (%)

Pozn.: Položky jsou řazeny sestupně podle dosaženého skóre odpovědí „rozhodně přímo občané“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 2. 2016, 1080 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2: Počet situací, ve kterých mají spíše či rozhodně rozhodovat... (%)

Pozn.: Jde o součet výskytu variant příslušných odpovědí „spíše“ a „rozhodně“ u všech čtyř zkoumaných situací.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 2. 2016, 1080 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud všechny zkoumané rozhodovací situace shrneme dohromady a prozkoumáme je z hlediska toho, v kolika případech respondenti přisoudili rozhodování voleným politikům a v kolika přímo občanům, dostaneme výsledek, který zachycuje graf 2. Z něj vyplývá, že skupiny, jež zaujímají v této otázce krajní stanovisko buď ve prospěch rozhodování volených politiků, nebo naopak ve prospěch přímého rozhodování občanů, jsou stejně velké na úrovni mírně převyšující jednu desetinu (12 % u volených politiků, 13 % u přímého rozhodování ze strany občanů). Rozdíl ve prospěch rozhodování volených politiků pak tvoří hlavně skupina těch, kdo politikům přisuzují tři ze zkoumaných oblastí, jež tvoří rovnou čtvrtinu souboru, zatímco analogická skupina preferující přímé rozhodování občanů ve třech oblastech zaujímá jen 14 %.

Podrobnější analýza ukázala, že preference rozhodování volených politiků mírně stoupají se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně domácnosti, rostoucím vzděláním, zvyšujícím se zájmem o politiku, narůstající ochotou jít volit a především s rostoucí spokojeností s politickou situací a narůstající důvěrou v ústavní politické instituce s výjimkou prezidenta. Určitá souvislost byla zjištěna i s levopravou orientací, když k rozhodování volených politiků tíhnou ve zvýšené míře ti, kdo se hlásí k pravému středu či k pravici.

Z hlediska meziročního srovnání (viz tabulku 1) došlo k určitému poklesu preference rozhodování politiků o významných zákonech a o mezinárodních smlouvách ve prospěch přímého rozhodování občanů (posun o cca 6 procentních bodů v obou případech), čímž se názory v těchto otázkách vrátily na úroveň z let 2012 až 2013. Postoje k rozhodování o významných místních a významných celospolečenských otázkách se v čase mění jen minimálně a ani v letošním výzkumu u nich nebyl zaznamenán žádný statisticky významný posun.

Tabulka 1: Kdo by měl rozhodovat v následujících případech? - vývoj (v %)

	občané/politici						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
o významných místních otázkách	81/15	85/12	83/14	84/13	85/13	83/14	81/16
o významných celospolečenských otázkách	53/41	54/42	58/38	59/36	56/40	54/41	54/41
o významných zákonech	19/76	32/64	30/65	33/62	28/69	25/71	31/65
o významných mezinárodních smlouvách	9/86	13/83	21/75	19/75	14/82	13/83	18/77

Pozn.: V roce 2010 byla otázka položena bez adjektiva „významný“ u všech položek. Rozdíly v četnostech u meziročního srovnání 2010 - 2011 tak mohou být způsobeny touto změnou a nelze je jednoznačně přičítat pouze posunům v názorech občanů. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.